

Recente ontwikkelingen inzake auteursrecht: een algemeen overzicht

Fabienne Brison

(Inforum 2012, BVD, 31 mei 2012)

- **Belgisch (federaal)**
- Europees
- Internationaal

- Wet 30 juni 1994 « auteursrecht » (12 wijz.)
  - Wet 1995
  - Wet 1998
  - Wet 2005
  - Wet 2006
  - Wetten 2007
  - Wetten diverse bepalingen
  - **Wet 2009**
- Wet 30 juni 1994 « computerprogramma »
- Wet 31 augustus 1998 « databank »

■ Wet 2009:

- Uitgangspunten:
  - Steeds grotere rol
  - Aanzienlijke bedragen
  - Complexiteit
- Doelstelling: rechthebbenden/gebruikers/publiek waarborgen:
  - Nodige professionele kwaliteiten
  - Objectieve en efficiënte verdeling rechten
  - Transparantie activiteiten (boekhouding) verhogen
- Nieuwe regels:
  - wettelijke verplichtingen i.v.m. boekhouding, jaarverslag,...
  - Ruimere taken voor commissaris-revisor
  - Ruimere bevoegdheden van Controledienst
  - Sancties voor overheid tegen beheersvennootschappen

- Uitvoeringsbesluiten
  - 127 (!)
  - Te verwachten :
    - Reprografie
      - *Adviescommissie van de betrokken milieus*
    - Thuiskopie
      - *Adviescommissie van de betrokken milieus*
    - Beheersvennootschappen
      - *Overlegcomité (ingesteld)*

- Belgisch (federaal)
- **Europees**
- Internationaal

- Richtlijnen:
  - 92/100 (nu: 2006/115)
  - 93/83
  - 93/98 (nu: 2006/116, gew. **RL 2011/77**)
  - 2001/29
  - 2001/84

- En:
  - 91/250 (nu: 2009/24) « computerprogramma »
  - 96/9 « databank »

- Andere:
  - 2000/31 « e-commerce »
  - 2004/48 « handhaving IP »
  - Verordening 1383/2003 en 1891/2004 « douane »
  - Aanbeveling 18 mei 2005 « collectief beheer muziek on line »

- RL 2011/77:

- Uitgangspunten:

- Uitvoerende kunstenaars

- Dikwijls carrière op jonge leeftijd

- Minstens gedurende hun gehele leven

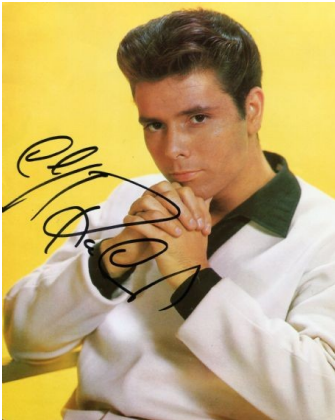
- Daadwerkelijk baat : begeleidende maatregelen

- Bijkomende regel voor AR (LLA van muzikale compositie met tekst)

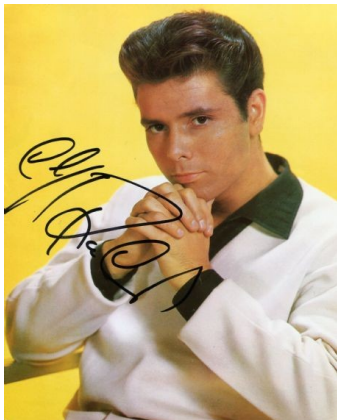
- Regel:

- Indien op fonogram vastgelegd : verlengd tot 70 jaar

- [Indien anders vastgelegd: blijft 50 jaar]

- Begeleidende maatregelen:
  - Mogelijke opzegging contract met overdracht rechten op vastlegging aan producent van fonogram
    - Indien onvoldoende exploitatie door producent (materiële exemplaren of on line beschikbaarstelling)
    - 1 jaar na kennisgeving
    - + verval van beschermingsduur naburig recht producent
  - Jaarlijks aanvullende vergoeding
    - Indien contractueel recht op een niet-periodieke vergoeding (zoniet: bijkomende regels re voorschot/afrekposten)
    - 20 % van de inkomsten voor reproductie/distributie/on line beschikbaarstelling in voorgaand jaar
    - Inning via beheersvennootschap
    - Onafstaanbaar
- [Omzetting vereist tegen 1 november 2013]

- Te verwachten?
  - Voorstel RL « verweesde werken »
  - Voorstel RL « collectief beheer »?
  - Wijz. RL « e-commerce » en « handhaving »?
  - European Copyright Code???

- Belgisch (federaal)
- Europees
- **Internationaal**

- Conventie van Bern
Conventie van Rome
- [GATT TRIPs]
- WCT
WPPT
- ACTA?
- WIPO-Verdrag audiovisuele uitvoeringen?

■ Auteursrecht

■ Wat?

- Werk van letterkunde en kunst
  - Bijzondere categorieën
- Concrete vormgeving
- Oorspronkelijkheid

■ Wie?

- Fysieke auteur
- Arbeidsovereenkomst/bestelling
- Samenwerkingsverband
- Regels voor auteurscontracten
  - Bijzondere categorieën
- Collectief beheer
- Vermoeden van houderschap

■ Wat?

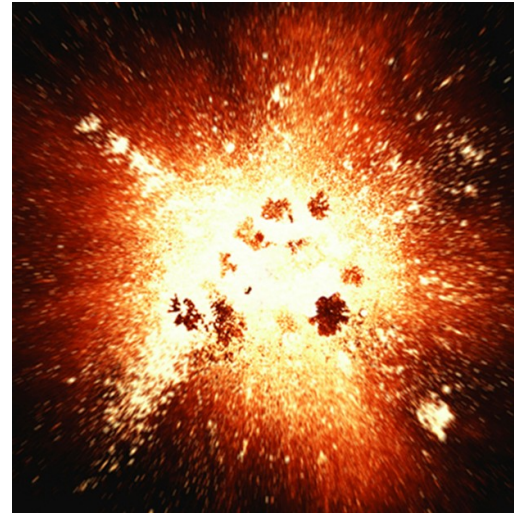
- Morele rechten
  - Divulгатie
  - Paterniteit
  - Integriteit
- Vermogensrechten
  - Exclusieve rechten
    - Reproductie
    - Mededeling aan het publiek (o,m, satellietuitzending en kabeldoorgifte)
  - Uitzonderingen
    - Met billijke compensatie
    - Zonder billijke compensatie
- Beschermingsduur
- Sancties

- Naburige rechten
  - Uitvoerende kunstenaars
  - Producenten van fonogrammen en films
  - Omroeporganisaties
- Recht op afbeelding
- Juridische bescherming DRM
  - Technische voorzieningen
  - Elektronische beheersinformatie
- Computerprogrammatuur
- Databank (*sui generis*)

- Belgisch
- **Europees**

- Stroomversnelling sinds Infopaq

« fase van creatieve interpretatie door het Hof »

- Fundamentele concepten in het auteursrecht worden stapsgewijs door het Hof « ingevuld »
- Vnl. « economisch geïnspireerde » invulling

- Selectie arresten « auteursrecht »:
  - Infopaq (16 juli 2009, C -05/08)
  - Padawan (21 oktober 2012, C-467/08)
  - Stichting de Thuis kopie (16 juni 2011, C-462/09)
  - Vewa (30 juni 2011, C-271/10)
  - Premier League (4 oktober 2011, C-4603/08 en C-429/08)
  - Airfield (13 oktober 2011, C-431/09 en C-432/09)
  - Sabam (24 november 2011, C-70/10)
  - Painer (1 december 2011, C-145/10)
  - Luksan (9 februari 2012, C-277/10)
  - Netlog (16 februari 2012, C-360/10)
  - SCF (15 maart 2012, C-135/10)
  - Phonographic Performance (15 maart 2012, C-162/10)
  - ...

- Standaard-voorafgaande overwegingen:
  - Uniebegrippen
    - Autonome
    - Uniforme uitlegging
  - Interpretatieregels:
    - Bewoordingen
    - Doelstellingen
    - Context (besprekingen)
    - Tegen de achtergrond van internationale bepalingen
      - Ook al is de Unie geen partij
      - Ook al hebben ze geen directe werking

- Standaard-uitgangspunten voor interpretatie:
  - Hoge graad van bescherming
    - Niet beperkt tot financiële beloning
  - Passend inkomen
  - Brede uitlegging van exclusieve rechten
- Illustreert grote « appetijt » van het Hof
  - Herformuleren van prejudiciële vragen
    - Stellen van bijkomende vragen (bijv. Infopaq)
    - Andere rechtsgrond invoeren (bijv. SCF)
  - Feitelijke appreciaties geven (!) (bijv. SCF)

→ Auteursrecht is niet langer een exclusieve zaak van nationale rechters!!!

- Horizontale analyse:
  - Auteursrecht:
    - Wat? (cfr. Infopaq en Painer)
      - Werk
      - Uitsluiting van ideeën
      - **Oorspronkelijkheid**
    - Hoe? (cfr. Infopaq, SGAE, Premier League, Airfield, SCF)
      - **Reproductierecht**
      - Distributierecht (en uitputting)
      - **Mededeling aan het publiek**
      - **Uitzonderingen**
      - Recht op billijke compensatie

- Horizontale analyse:
  - Auteursrecht:
    - Wie? (Uradex en Luksan)
      - Vermoeden van overdracht aan filmproducent
    - Computerprogrammatuur (BS Association en SAS Institute)
  - Naburige rechten (SENA en Phonographic Performance)
  - Databank (British Horseracing Board, Fixtures Marketing, Directmedia, Apis en Football Dataco)

- « Reproductie »

- Infopaq:

- « *Indien (het) fragment een bestanddeel van het werk omvat dat als dusdanig uitdrukking geeft aan de eigen intellectuele schepping van de auteur* »
    - Niet « in globo » ; enkel « beschermde » elementen

- « Oorspronkelijkheid »

- Infopaq:

- « *de uitdrukking van de eigen intellectuele schepping van de auteur van dit werk* »
    - « creatieve geest »
    - kan « *bestaan uit (woorden) die, afzonderlijk beschouwd, als dusdanig geen intellectuele schepping van de auteur die ze gebruikt, vormen* »
    - In het bijzonder voor persartikelen:
      - In de vorm, de presentatie van het onderwerp en het taalgebruik
      - Via de keuze, de schikking en de combinatie van de woorden
    - Beoordeling door de nationale rechter
      - Maar *a priori* niet uitgesloten voor tekstfragmenten bestaande uit (slechts) 11 woorden

- BS Association:
  - Niet « *wanneer de uitdrukking van (deze onderdelen) door hun technische functie wordt bepaald, aangezien de verschillende manieren om een idee uit te voeren dan zondanig beperkt zijn dat het idee samenvalt met de uitdrukking ervan* »
- Painer:
  - « *die de persoonlijkheid van de auteur weerspiegelt en tot uiting komt door de vrije creatieve keuzen van die auteur bij de totstandkoming van (die foto)* »
  - « overwinning » van personalistische visie (Europeeswijd)

- « Uitzonderingen »

- Infopaq :

- Cumulatieve toepassingsvoorwaarden
- Restrictieve interpretatie
- Interpretatie in het licht van "*three steps-test*" :
  - Enkel in bijzondere gevallen
  - Geen afbreuk aan normale exploitatie
  - Geen schade aan rechtmatige belangen

- Interpretatie in het licht van de nood aan rechtszekerheid voor de auteurs en de bescherming van hun werken

- Maar uitzondering moet wel "werkbaar" blijven als uitzondering

- Vnl. “Mededeling aan het publiek”

- Premier League

- “Mededeling”:

- voor het publiek hoorbaar maken

- via uitzending (ongeacht het gebruikte technisch procédé)

- of anders: via luidspreker of op een scherm, bijv. in horeca-gelegenheid

- klanten kunnen zonder tussenkomst van de eigenaar niet van de werken genieten ook al bevinden zij zich fysiek in het ontvangstgebied

- met volledige kennis van zaken; bewust toegang verlenen tot werken

- “Publiek”:
  - verschillend van publiek dat op plaats van oorsprong van de mededeling aanwezig is
  - indien vertoond aan een ‘nieuw publiek’, d.w.z. een publiek waarmee de auteurs geen rekening hielden toen zij toestemming gaven voor de mededeling aan het oorspronkelijke publiek
  - in beginsel houden auteurs enkel rekening met bezitters van televisietoestellen die in privé-kring signaal ontvangen wanneer toestemming tot uitzending wordt gegeven

- “Winstoogmerk”:
  - niet irrelevant
  - om er profijt uit te trekken:
    - Kan klanten trekken die geïnteresseerd zijn
    - Heeft gevolgen voor :
      - Aantal bezoekers van horecagelegenheid
      - Financiële resultaten ervan

- BSAssociation:
  - “Toegang tot essentieel element”: als 4e, bijkomend criterium?
    - GUI: interactiviteit
    - Niet in geval van vertoning op televisiescherm
    - ➔ Gedifferentieerde invulling van “recht op mededeling aan het publiek”
      - ➔ per aard van recht (exclusief vs. vergoeding)?
      - ➔ per aard van werk (gebruiksvoorwerp)?

- SCF
  - Meerdere niet-autonome en onderling afhankelijke bijkomende criteria (in verschillende concrete situaties met zeer wisselende intensiteit)

- “Publiek”
  - Onbepaald aantal potentiële luisteraars of kijkers
    - Niet beperkt tot specifieke individuen die tot een bepaalde private groep behoren
  - Impliceert een vrij groot aantal personen
    - Niet een te klein of zelfs onbeduidend aantal personen; een zekere *de minimis*-drempel
    - Om aantal te bepalen: rekening houden met de cumulatieve gevolgen (niet alleen “tegelijk”; ook “opeenvolgend”)

- “Winstoogmerk”:
  - Relevant (a fortiori voor – louter – economische rechten op vergoeding)
  - Extra dienst met bepaald voordeel en invloed op standing van hotel en prijs van de kamers
  - Publiek is “gekozen”; op de één of andere manier “ontvankelijk” en “niet toevallig” opvangt

- Feitelijke appreciatie:
  - Geheel van personen waarvan samenstelling grotendeels stabiel is
  - Vrij beperkt in het geval van patiënten van een tandarts (?)
  - Het “opeenvolgend” publiek, beurtelings aanwezig, horen niet dezelfde fonogrammen (?)
  - Kan prijs van zorgverlening niet doen verhogen (?) ; uitsluitend voor tandverzorging (?)

- Cass. 26 januari 2012 Artessuto vs. B&T Textilia
  - « Een werk van letterkunde of kunst wordt krachtens deze bepaling auteursrechtelijk beschermd als het oorspronkelijk is in die zin dat het gaat om een eigen intellectuele schepping van de auteur. Hierbij is niet vereist dat het werk de stempel draagt van de persoonlijkheid van de auteur. »
  - Un accident de parcours?
    - Strijdig met constante rechtspraak van Hof van Cassatie
      - Zelfs na introductie van uitdrukking « eigen intellectuele creatie » (in RL en AW)
      - Belgische rechtsleer blijft trouw, ook na Infopaq
    - Zonder enige toelichting, verklaring,...!?

- Again, and again, and again: copyright is being europeanised... thanks (?) to the Court of Justice... so be aware :-)
- Als Europese wetgever geen consensus vindt, dan ruimte voor quasi-legistische activiteit door het Hof?
  - Rechtspraak = rechtsbron (hoewel « in een concrete zaak »)
  - Zoniet: « rechtsweigering »
- Europese wetgever kan op 2 wijzen reageren:
  - Hof corrigeren (na evaluatieverslagen)
  - Meer legifereren (nog openstaande punten):
    - Morele rechten
    - Auteurscontracten
    - ...